

Obsah

Predhovor	10
Poznámka k 2., upravenému a doplnenému vydaniu.....	12
Úvod.....	13

I. PREDSPISOVNÉ OBDOBIE

1. Rané predpisovné obdobie	16
1.1. Charakteristika raného predpisovného obdobia	16
1.2. Kultúrny jazyk našich predkov v 9. – 10. storočí	17
1.3. Staroslovienčina	21
1.4. Prehľad staroslovienskeho písomníctva.....	22
1.5. Osobnosti v ranom predpisovnom období.....	24
Adalrák (– 836)	25
Wiching (– 899)	25
Konštantín (827 – 869)	26
Metod (813 – 885)	27
Gorazd (dáta neznáme)	28
Chrabr (dáta neznáme)	29
2. Staršie a mladšie predpisovné obdobie	30
2.1. Vymedzenie staršieho a mladšieho predpisovného obdobia.....	30
2.2. Latinčina na Slovensku	31
2.3. Cirkevná slovančina na východnom Slovensku	33
2.4. Čeština na Slovensku	37

2.5. Slovakizovaná čeština	39
Slovakizovaná čeština J. Kollára, tzv. staroslovenčina.....	41
2.6. Osobnosti v staršom predspisovnom období	42
Maurus (asi r. 1000 – 1070)	42
Ján zo Šariša (1320 – 1398)	43
Ján Literát (pol. 14. stor. – 1390).....	43
Ladislav Pangrác (koniec 14. stor. – 1473).....	44
2.6.1. Kultúrna slovenčina v predspisovnom období.....	45
Kultivovanie predspisovnej slovenčiny v staršom období.....	45
Formovanie kultúrnych variantov slovenčiny v predspisovnom období	46
2.6.2. Kultúrna západoslovenčina.....	47
2.6.3. Kultúrna stredoslovenčina	49
2.6.4. Kultúrna východoslovenčina	51
2.6.5. Normalizovaná kultúrna slovenčina	53
2.6.6. Pravopis v predspisovnom období.....	56
2.7. Osobnosti v mladšom predspisovnom období.....	58
Vavrinec Benedikt (1555 – 1615).....	59
Daniel Sinapius-Horčíčka (1640 – 1688).....	59
Matej Bel (1684 – 1749)	59
Pavel Doležal (1700 – 1778).....	60
Romuald Hadbávny (1714 – 1780).....	60
 II. SPISOVNÉ OBDOBIE	
3. Bernolákovské obdobie.....	63
3.1. Charakteristika bernolákovského obdobia.....	63
3.2. Kodifikácia bernolákovskej spisovnej slovenčiny	63
3.3. Pravopis a jazyková stavba bernolákovčiny	64
3.4. Polemiky a kritiky v bernolákovskom období.....	67
3.5. Osobnosti v bernolákovskom období.....	71
Anton Bernolák (1762 – 1813)	72
Juraj Fándly (1750 – 1811)	74
Ján Hollý (1785 – 1849)	75
Juraj Palkovič (1763 – 1835)	76
Jozef Ignác Bajza (1755 – 1836).....	78

Martin Hamuljak (1789 – 1859).....	78
4. Štúrovské obdobie.....	80
4.1. Charakteristika štúrovského obdobia.....	80
4.2. Kodifikácia štúrovskej spisovnej slovenčiny	81
4.3. Pravopis a jazyková stavba spisovnej štúrovskej slovenčiny	83
4.4. Polemiky a kritiky v štúrovskom období.....	85
4.5. Osobnosti v štúrovskom období.....	90
Ludovít Štúr (1815 – 1856).....	90
Jozef Miloslav Hurban (1817 – 1888)	91
Michal Miloslav Hodža (1811 – 1870).....	92
Ján Kollár (1793 – 1852)	93
Pavol Jozef Šafárik (1795 – 1861).....	94
5. Reformné obdobie.....	94
5.1. Vymedzenie reformného obdobia.....	94
5.2. Spisovná kodifikácia po reforme	95
5.3. Osobnosti v reformnom období	96
Martin Hattala (1821 – 1903).....	97
Andrej Radlinský (1817 – 1879).....	98
6. Matičné obdobie.....	98
6.1. Vymedzenie matičného obdobia.....	98
6.2. Úprava Hattalovej kodifikácie	99
6.3. Osobnosti v matičnom období	99
Štefan Moyses (1796 – 1869)	100
Fraňo Mráz (1835 – 1884)	100
Jozef Karol Viktorin (1822 – 1874).....	101
7. Martinské obdobie	101
7.1. Vymedzenie martinského obdobia.....	101
7.2. Martinský úzus.....	102
7.3. Cambelova kodifikácia.....	104
7.4. Martinské obdobie od Cambelovej kodifikácie v Rukováti spisovnej reči slovenskej.....	106

7.4.1. Spoločensko-politické pomery na začiatku 20. storočia.....	106
7.4.2. Jazyková situácia	108
7.4.3. Povaha a uplatňovanie Cambelovej kodifikácie spisovnej reči.....	113
7.4.4. Kodifikačná činnosť Jozefa Škultétyho	117
7.5. Osobnosti v martinskom období.....	118
Samuel Cambel (1856 – 1909)	118
Jozef Škultéty (1853 – 1948)	119
František Richard Osvald (1845 – 1926)	120
8. Medzivojnové obdobie.....	121
8.1. Spisovná slovenčina v Česko-slovenskej republike (1918 – 1939).....	121
8.2. Spoločensko-politická a kultúrna situácia	121
8.3. Jazyková situácia v 20. rokoch	125
8.4. Jazyková situácia v 30. rokoch	130
Prvé Pravidlá slovenského pravopisu (z r. 1931).....	130
8.5. Osobnosti jazykovedy v medzivojnovom období.....	139
Ján Damborský (1880 – 1932)	139
Václav Vážný (1892 – 1966)	141
Henrich Bartek (1907 – 1986)	143
Ludovít Novák (1908 – 1992).....	146
Ján Stanislav (1904 – 1977).....	148
Ján Mihál (1891 – 1969)	151
Belo Letz (1902 – 1971)	152
Anton Jánošík (1904 – 1971).....	154
Anton Augustín Baník (1900 – 1978).....	155
9. Súčasné obdobie.....	156
9.1. Spisovná slovenčina v Slovenskej republike (1939 – 1945).....	156
9.2. Situácia slovenčiny v obnovenom česko-slovenskom štáte	162
9.2.1. Spoločensko-politická situácia.....	162
9.2.2. Slovenčina a spisovná slovenčina.....	163

Charakteristické črty jazykovej situácie na Slovensku	163
Tretie Pravidlá slovenského pravopisu (z r. 1953)	170
Jednotlivé roviny systému spisovnej slovenčiny	171
9.2.3. Vedecký výskum slovenčiny, kodifikácia normy a jazyková kultúra.....	181
9.2.4. Osobnosti jazykovedy v súčasnom období.....	184
Jozef Štolc (1908 – 1981)	184
Eugen Jóna (1909 – 2004)	186
Jozef Orlovský (1908 –1990).....	188
Štefan Peciar (1912 – 1989).....	189
Eugen Pauliny (1912 – 1983)	191
Jozef Ružička (1916 – 1989)	193
Gejza Horák (1919 – 2003).....	199
František Miko (1920 – 2010)	201
Ján Horecký (1920 – 2006).....	207
Jozef Mistrík (1921 – 2000).....	211
Ján Oravec (1922 – 1986)	214
Ladislav Dvonč (1926 – 2003)	216
Anton Habovštiak (1924 – 2004).....	218
9.2.5. Spisovná slovenčina po r. 1989 a po vzniku Slovenskej republiky 1. 1. 1993	220
Literatúra.....	226
Vysvetlenie skratiek.....	233